Черніченко Л.,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

На сьогоднішній день в Україні широко розповсюджується апробація та впровадження інклюзивної освіти, що передбачає залучення дітей з особливими освітніми потребами до навчально-виховного процесу на рівних правах та умовах з іншими дітьми.

У нашому суспільстві є різні категорії маленьких громадян, певна частина з яких має проблеми, пов'язані зі здоров'ям та розвитком. На жаль, зараз спостерігається тенденція до зростання кількості дітей, які потребують соціальної адаптації, корекційно-реабілітаційної допомоги.

В нашій державі діти з відхиленнями в розвитку здобувають освіту в спеціальних навчальних закладах або закладах комбінованого типу - спеціальних садках (групах), школах-інтернатах та реабілітаційних центрах. Проте на сьогодні в Канаді, США та європейських країнах накопичено значний досвід залучення дітей з особливими потребами до навчання в найближчих за місцем проживання навчальних закладах. Спільне перебування в освітньому середовищі не тільки забезпечує реалізацію юридичних прав особливих дітей на освіту, а й сприяє їх «гармонійному» розвитку та успішній соціалізації. Знаходячись поруч із своїми здоровими ровесниками, діти з особливими освітніми потребами мають можливість моделювати їх поведінку, спілкуватись та встановлювати дружні стосунки з ними, оволодівати новими вміннями та навичками.

Важливими чинниками реалізації інклюзивного навчання є:

1. Адаптація середовища: освітнє середовище, в якому навчаються діти з особливостями психофізичного розвитку, має бути адаптованим до їхніх потреб. Адаптацією називають зміни у середовищі та організації роботи, завдяки яким дитина з особливими освітніми потребами може брати активну та повноцінну участь у заняттях та інших видах діяльності.
2. Створення команди: запорукою успішної реалізації інклюзивного підходу є ефективна співпраця фахівців, батьків та дітей. Усі спеціалісти з проблем розвитку дітей є важливими помічниками та партнерами педагогів. У дошкільному закладі має бути створена своєрідна мережа підтримки. Всі працівники та адміністрація закладу, всі, хто працює з дитиною з особливими освітніми потребами, мають допомагати одне одному, обмінюватися

знаннями, намагатися максимально використовувати місцеві ресурси для досягнення головної мети - реалізації дитиною її потенціальних можливостей та підготовки її до самостійного життя в суспільстві.

3. Співпраця з батьками: батьки є першими і головними вихователями дитини. Педагоги з повагою повинні ставитися до навчального процесу, який відбувається вдома, і будувати свою роботу з урахуванням інтересів дітей та їхніх родин. Оскільки до дошкільних навчальних закладів почали залучати дітей з особливими освітніми потребами, постійна співпраця з їхніми сім'ями повинна набувати ще більшого значення. У процесі навчання та виховання таких дітей дуже важливо враховувати інтереси, пріоритети й турботи сімей. Батьки дітей з порушеннями психофізичного розвитку мають працювати в тісному контакті з педагогами та іншими фахівцями під час розробки та реалізації навчальних планів, їх адаптації, організації навчально-виховного середовища тощо.

4. Створення позитивної атмосфери в освітньому середовищі: У групах, де перебувають діти з різними рівнями розвитку та здібностей, педагоги мають підтримувати один одного в застосуванні найефективніших стратегій навчання. Якщо в дошкільному закладі створено доброзичливу, невимушену атмосферу, якщо тут визнають унікальність кожного (і педагога, й дітей) та підтримують їх, це значно підвищує ефективність навчання та виховання. Дошкільний навчальний заклад, група мають стати рідними для вихованців та їхніх родин. Батьки почуватимуться спокійніше, якщо теж будуть залучені до навчально-виховного процесу. Постійна соціальна взаємодія в різноманітних умовах, за різних обставин, в різних ситуаціях зближує дітей, виробляє симпатію, взаємну прихильність, усвідомлення індивідуальності кожного, відчуття захищеності.

Як показує практичний досвід, українське суспільство ще не в повній мірі готове сприймати таке нововведення, як інклюзивна освіта. Часто доводиться зіштовхуватись з проблемою не розуміння з боку батьків здорових дітей та не достатньою компетентністю педагогічних працівників. Це може пояснюватись: слабкою інформованістю громадян про проблеми дітей з психофізичними вадами; не підготовленістю спеціалістів до роботи у системі інклюзивної освіти; труднощами у науково-методичному забезпеченні навчально-виховного і корекційного простору; недосконалістю законодавчо-правової бази; психологічними факторами (страх перед невідомим, стійкі стереотипи); особливостями менталітету; історичними подіями та багатьма іншими причинами.

Тому виникає нагальна потреба здійснення більш інтенсивної просвітницької та практичної роботи з усіма учасниками інклюзивного

освітнього процесу (педагоги, спеціалісти, батьки, діти) щодо подолання психологічних та соціальних бар'єрів; змісту ефективних моделей інклюзивної освіти, їх впровадження та важливості безпосередньої участі в цьому різновиді освітнього процесу

Список використаної літератури:

1. Акатов, Л.І. Соціальна реабілітація дітей з обмеженими можливостями здоров'я. Психологічні основи : навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів [Текст] / Л.І. Акатов . - М. : ВЛАДОС , 2003 .

2. Інклюзівна освіта дітей -інвалідів/ Ярська -Смирнова Є.Р. , Лошакова І.І. / / Соціологічні дослідження. Травень 2003 . № 5. С. 100-106 .